

59. СКУП СЛАВИСТА СРБИЈЕ: АКТУЕЛНА ПИТАЊА ИЗУЧАВАЊА И НАСТАВЕ СЛОВЕНСКИХ ЈЕЗИКА, КЊИЖЕВНОСТИ И КУЛТУРА

Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 28–29. јануар 2021.

Будући да се традиционално организује на самом почетку календарске године, Скуп слависта скоро шест деценија представља једну од првих прилика да истраживачи словенских језика, књижевности, култура, као и наставници истих, презентују своја открића и на тај начин отпочну ново поглавље на свом истраживачком путу у текућој години. Први пут у дугогодишњој историји одржавања скупа слависта и Зимске школе (семинара за наставнике руског језика и књижевности) просторије здања Филолошког факултета Универзитета у Београду и Руског дома заменило је пространство интернета. Услед неповољне епидемиолошке ситуације здање Факултета јесте остало ускраћено за одјеке богатства и шареноликости словенских језика, али славистика и слависти – нису. Упркос експанзији пандемије Славистичко друштво Србије и Филолошки факултет Универзитета у Београду успели су у реализацији своје намере да окупе прегаоце у области славистичке науке и омогуће им да своја достигнућа, захваљујући платформи Zoom, интернету и широком доступу јавности, презентују на тај начин да она одјекну широко и далеко.

На 59. скупу слависта Србије, националном скупу са међународним учешћем, учествовала су 52 госта из земље (Универзитет у Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Нишу, Новом Пазару, Приштини / Лепосавићу.) и иностранства (Хокаидо Универзитет у Сапору, Универзитет у Гранади, Московски државни универзитет „М. В. Ломоносов“, Државни институт руског језика „А. С. Пушкин“, Московски институт телевизије и радија „Останкино“, Мордовски државни универзитет „Н.П. Огарјов“ у Саранску, Тулски државни педагошки универзитет „Л.Н. Толстој“, Кемеровски државни институт културе, Универзитет националне и светске привреде у Софији и Филолошки факултет Универзитета Црне горе у Подгорици / Никшићу).

Зимска школа – семинар за стручно усавршавање наставника и професора руског језика и књижевности, овога пута одржана је 11. и 12. јануара 2021. године. На Зимској школи учешће је узело око 50 наставника руског језика, запослених у основним и средњим школама на територији Републике Србије. Предавања на Зимској школи протекла су у позитивној радној атмосфери, а о њеном успеху говоре и високе оцене којима су учесници оценили организацију и квалитет школе.

Приликом свечаног отварања 59. скупа слависта 28. јануара 2021. године учеснике научног скупа поздравили су проф. др Далибор Соколовић, заменик председника Славистичког друштва Србије, проф. др Јелена Костић Томовић, в.д. декан Филолошког факултета Универзитета у Београду и проф. др Вучина Раичевић, председник Славистичког друштва Србије.

Након отварања прочитана су имена добитника награда Славистичког друштва Србије. Добитник Награде „Павле и Милка Ивић“ за 2020. годину је проф. др Радивоје Младеновић за књигу *Говор северношарпланинске жупе Сиринић*, дело објављено у Српском дијалектолошком зборнику LXVI/1, 2019. Повељу

„Радован Кошутић” за 2020. годину добила је проф. др Митра Рељић за животно дело, односно за укупан научни допринос развоју славистике. Повељу почасног члана Славистичког друштва Србије добиле су проф. др Душанка Мирић, професор русистике на Одсеку за славистику Филозофског факултета у Новом Саду, проф. др Верица Копривица, професор чешког језика на Филолошком факултету Универзитета у Београду и мр Вукосава Ђапа Иветић, лектор за руски језик Филолошког факултета Универзитета у Београду. Добитнице Захвалница Славистичког друштва Србије за 2020. годину су: Милица Јокић, наставник руског језика ОШ „Јован Поповић” и ОШ „Милена Павловић Барили” у пензији, Данијела Павловић, наставник руског језика у ОШ „20. октобар”, Марина Шапоњић, наставник руског језика у ОШ „Живко Љујић” и Средњој школи Нова Варош, Неда Тодосијевић, наставник руског језика у ОШ „Вук Караџић” у Сремчици и ОШ „Јован Ристић” у Борчи, Ксенија Радојичић, наставник руског језика у Чачку, Мила Благојевић, наставник руског језика у Рачи Крагујевачкој и Златана Петровић, наставник руског језика у Крушевцу.

Уседлила је пленарна седница, на којој се бројној публици својим радовима представило пет слависта са широког простора од Јапана, као најисточније, преко Москве, Београда и Новог Сада, до Шпаније, као најзападније географске дужине. Ову седницу отворио је проф. др Мотоки Нوماћи из „Земље излазећег Сунца” излагањем теме под називом *Evolution of Samuil B. Bernštejn's Views of Two "Slavistic Questions"*, у којој је било речи о статусу кашупског и македонског језика. Затим су присутни о статусу русинског језика, књижевности и културе сазнали из рада који је прочитао проф. др Михајло Фејса са Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду. О покушају функционално-граматичког приступа глаголском виду у шпанском језику у поређењу с руским језиком говорио је проф. др Рафаел Гусман Тирадо са Универзитета у Гранади. Лексикологија војвођанских и славонских дијалеката српског и хрватског језика била је предмет проучавања Јекатерине Јакушкине са Московског државног универзитета „М. В. Ломоносов”. Пленарну седницу радом из области науке о књижевности и књижевном превођењу *Песме Јарослава Сајферта у преводу Миодрага Сибиновића* затворила је проф. др Александра Корда Петровић са Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Рад 59. скупа слависта настављен је у 8 секција (4 секције првог и 4 секције другог дана Скупа). Секције скупа су место на којем колеге из блиских области истраживања имају прилику да презентују свој рад стручној публици, да се упознају са истраживањима и радом својих колега из земље и иностранства, да размене мишљења, дискутују на различите теме, добију и дају савете и препоруке за унапређење и побољшање, проширење и продубљивање погледа на дату тему.

На секцијама посвећеним лингвистичким темама највећи број радова био је контрастивне природе. Учесници су поредили словенске језике на различитим језичким нивоима, различите дискурсе, преводе са једног на други словенски језик, као и преводе на словенске језике са несловенског језика, анализирали начине на који се пандемија одразила у језичким метафорама, поредили сличности и разлике у језичкој слици света словенских народа.

Контрастивним истраживањима дискурса бавиле су се Д. Лесневска (Бугарска) у раду *Особености речевих актова в епистолярном дискурсе (на материјале руској и болгарској деловој переписки* и Р. Радојичић (Београд) у раду *Лингвистичке карактеристике руског и српског дипломатског дискурса*. Радом *Репрезентолошка истраживања на граници између говора и мисли (у руском и српском језику)* представила се Б. Марић (Београд). Лексиколошку анализу лек-

семе *снег* и њених деривата у руском и српском језику представила је М. Крстић (Нови Сад). Фразеологија руског и српског језика била је заступљена у радовима Ј. Јочић (Београд) о варијантности лексема *чёрт* и *враг* у ова два језика и Е. Јовић (Ниш) – о разумевању и превођењу соматских фразеологизама на плану руског и српског језика.

Контрастивна истраживања српског и чешког језика била су заступљена у радовима К. Митрићеве Штепанек (Београд), која се бавила преводним еквивалентима са енглеског језика на примеру аугментативних изведеница у српском и чешком језику и С. Поповић (Београд), која је разматрала појмове моноколокабилност и периферија језика у ова два језика. Поређењем језичке слике света Словака и Срба бавила се С. Пауновић Родић (Београд) кроз анализу појма *пријатељ* и *пријатељство*. Анализа метафора везаних за Ковид-19 на материјалу пољског и српског језика била је предмет истраживања П. Обућине (Београд).

Руски језик био је предмет неколиких истраживања. Савременим блогом и његовим стилским карактеристикама бавила се С. А. Овсјањикова (Москва), функционисањем перформативних глагола у метакомуникацији – А. Ј. Маслова (Саранск), променама у ортоепемама кратких придевских облика у руском књижевном језику – Ј. Гинић (Београд), а покушајем латинизације руског писма – Н. Јанковић (Београд). Вредносне односе човека и земље у руском дискурсу проучавала је А. Н. Матрусова (Москва), док је секундарна номинација у рукописима сакупљача руског фолклора В. Н. Глагољева била предмет истраживања Н. Красовске (Тула).

Српски језик био је заступљен дискурним и лингвокултуролошким истраживањима језичке слике света његових говорника. Динамику промена у језичкој слици света говорника српског језика кроз вербалне асоцијације анализирали су А. Цветковић, М. Нисић и В. Јовановић (Београд), док се *жртвом* и *жртвеношћу* у језичкој слици Срба бавила Д. Керкез (Београд). На који начин се пандемија вируса Ковид-19 одразила у јавном дискурсу Србије проучавала је А. Прохорова (Нови Сад). Етимологијом прасловенског **soja* бавио се С. Стојановић (Београд).

Језичке појаве у медијима у Војводини на материјалу словачког језика анализирали су А. Макишкова (Нови Сад), док су метафоричне екстензије назива домаћих животиња у називима биљака у русинском језику биле предмет проучавања А. Мудрог (Нови Сад).

Питањима методике наставе словенских језика и лингвокултуролошким компетенцијама било је посвећено пет радова. Писањем у настави словачког као матерњег језика на Новосадском универзитету бавила се Е. Звалена (Нови Сад). Предмет истраживања Д. Марчок (Нови Сад) биле су словачке евангелистичке школе у Бачкој. Употребу подкаста у усвајању руског језика као страног анализирали су О. Трапезњикова (Ниш, Кемерово), док се Д. Радојчић (Београд) бавила лингвистичким и лингвокултуролошким компетенцијама изасланика одбране у русофоној средини. Дизајнерско мишљење у настави српског језика и књижевности проучавале су Ј. Павловић Јовановић и Д. Милчић Ђошић (Крагујевац).

У радовима из области науке о књижевности анализирани су теме од почетака словенске писмености и учења митрополита Илариона Кијевог, преко анализе дела А. С. Пушкина, Л. Н. Толстоја и Ф. М. Достојевог, поезије Б. Поплавског, Ј. Малањука, све до дела савремених аутора, попут Ј. Јузефовича, М. Ковача, Р. Беренгартена, З. Кеплове, М. Котвашове-Јонашове и Л. Вадкерт-Гаворникове. Проза и поезија биле су анализирани у оригиналу и у преводу, поређени су

одређени мотиви у стваралаштву различитих аутора, анализирана је рецепција стваралаштва аутора у критици. Поред књижевних, ове секције обухватиле су и културолошке теме. О београдској групи «*Одиннацат*» сазнали смо из рада И. Антанасијевић (Београд), док је предмет рада М. Миликић (Лепосавић, Београд) била поетика филма *Понедељак или уторак Ватрослава Мимице*.

С. Јелесијевић (Београд) представила је рад на тему *Болгарски список «Поучения о пользе душевной» митрополита Киевского Илариона*. Почети ћириличне писмености међу Русинима у Бачкој и Срему били су предмет проучавања Ј. Рамача (Нови Сад).

О томе да је стваралаштво Ф. М. Достојевског непресушни извор истраживања говори нам опус радова посвећен анализи његових дела, који је постао богатији за два рада. Рецепцијом стваралаштва Ф. М. Достојевског у критици митрополита Амфилохија (Радовића) и епископа Атанасија (Јефтића) бавила се Н. Андрић (Никшић), док је Д. Валигурска (Нови Сад) анализирала мотив очеве смрти у романима *Браћа Карамазови* Ф. М. Достојевског и *Корени* Д. Тосића. Поређењем мита о љубави у романима *Ана Карењина* Л. Толстоја и *Тес Д'Абервила* Т. Хардија бавила се А. Мушовић (Нови Пазар). Поезија Бориса Поплавског била је предмет проучавања Н. Миљковића (Београд), док је Т. Гаев (Београд) анализирала поезију Јевгена Малањука у српском преводу. Јунаци документарног романа *Зимски пут* Леонида Јузефовича били су предмет истраживања А. Јаковљевић Радуновић (Београд). Ауторски мит Михајла Ковача проучавала је А. Римар Симуновић (Нови Сад). Прозом Зуске Кеплове бавио се А. Светлик (Нови Сад), Марије Котвашове-Јонашове – З. Чижикова (Београд), а поједине мотиве у збирци *Pohronnice* Лидије Вадкерти-Гаворникове анализирала је Ј. Домоњи (Нови Сад). Савременом поезијом Ричарда Беренгартена бавиле су се З. Младеновић и А. Радовић Фират (Београд, Чачак).

Приликом затварања Скупа домаћини су се срдечно захвалили гостима на учешћу, на подељеним резултатима својих истраживања, плодотворном раду, пријатној и пријатељској атмосфери која је владала на секцијама, богатству и разноврсности приступа словенским језицима, књижевностима, културама и методици наставе, позвали их да узму учешће у раду следећег јубиларног 60. скупа, као и да своје радове шаљу гласилу Славистичког друштва Србије – часопису *Славистика*.

Јелена Јочић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за славистику
jelenaradovanovic9@gmail.com